

Sygn. akt **IC 406/13**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 maja 2014 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSO Robert Hałabis

Protokolant: sekr. sąd. Ewa Wolniak

po rozpoznaniu w dniu 16 maja 2014 r. w (...) na rozprawie

sprawy z powództwa J. D. i A. M.

przeciwko Skarbowi Państwa – Prezesowi Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie zastąpionemu procesowo przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa

o odszkodowanie

I. oddala powództwo;

II. zasądza od powoda J. D. i powódki A. M. na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej kwoty po 3.600 zł (trzy tysiące sześćset złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego;

III. przejmuję na rachunek Skarbu Państwa nieuiszczone opłaty sądowe, których powodowie nie mieli obowiązku uiścić.

IC 406/13

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 25 września 2012 r. (data stempla pocztowego na kopercie nadawczej – k. 259) skierowanym przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Prezesa Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie powodowie J. D. oraz A. M. domagali się zasądzenia:

I. na rzecz powódki A. M.:

- 1) kwoty 157.766,87 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 5 czerwca 2001 r. do dnia zapłaty,
- 2) kwoty 2.132,08 zł tytułem kosztów procesu zasądzonych prawomocnym nakazem zapłaty przez Sąd Okręgowy w Tarnowie Wydział I Cywilny w dniu 3 lipca 2001 r. sygn. I Nc 48/01,
- 3) odsetek ustawowych od odsetek ustawowych skapitalizowanych na datę wniesienia pozwu, to jest od kwoty 247.000 zł od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty;

II. na rzecz powoda J. D.:

- 1) kwoty 66.307,93 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwot:
 - a) 21.400,00 zł od dnia 1 lipca 2000 r. do dnia zapłaty,

- b) 21.400,00 zł od dnia 18 lipca 2000 r. do dnia zapłaty,
 - c) 23.507,93 zł od dnia 10 sierpnia 2000 r. do dnia zapłaty,
- 2) kwoty 4.147,70 zł tytułem kosztów procesu, w tym kwoty 3.000 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego zasądzonych prawomocnym nakazem wydanym przez Sąd Okręgowy w Krakowie IX Wydział Gospodarczy w dniu 17 października 2000 r. sygn. IX Ng 225/00,
- 3) odsetek ustawowych od odsetek skapitalizowanych na datę wniesienia pozwu, to jest od kwoty 119.526 zł od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

Uzasadniając swoje żądanie powodowie wyjaśnili, że wobec niemożności zaspokojenia swoich roszczeń stwierdzonych tytułami wykonawczymi bezpośrednio z majątku ich dłużnika S. B., który zmarł, wystąpili do Sądu Okręgowego w Rzeszowie z powództwem pauliańskim przeciwko członkom jego rodziny oraz spółce, na rzecz których dłużnik przekazał swój majątek. Postanowieniem Sądu Okręgowego w Rzeszowie z dnia 14 października 2003 r. powodowie uzyskali zabezpieczenie swoich roszczeń m.in. w formie zarządu nad spółką (...) Przedsiębiorstwem Budowlano (...) oraz w formie hipoteki przymusowej na nieruchomości (prawie użytkowania wieczystego) należącej do spółki, położonej przy ul. (...) w W.. W ocenie powodów prawo użytkowania wieczystego tej nieruchomości było najcenniejszym majątkiem spółki. Jednakże postanowieniem z dnia 14 czerwca 2004 r. w sprawie sygn. akt. I ACz 187/04 Sąd Apelacyjny w Rzeszowie dokonał ograniczenia zabezpieczenia, pomijając w sposób oczywiście rażący okoliczność, że pozostawione zabezpieczenie, tj. zajęcie udziałów w niedziałającej i wykazującej wielomilionową stratę spółce pozbawia ich możliwości zaspokojenia się z jedyne go realnego składnika majątku, jakim było wskazane prawo do nieruchomości. Zmiana postanowienia nastąpiła pomimo, że pozwana spółka nie ukrywała w zażaleniu na zabezpieczenie, że zamierza tę nieruchomość sprzedać, zaś ustanowione zabezpieczenia to uniemożliwiają. Zdaniem powodów Sąd Apelacyjny w Rzeszowie zmienił sposób zabezpieczenia na faktycznie nieskuteczny wiedząc, że pozwana spółka nie prowadzi działalności gospodarczej oraz nie dysponowała jakimkolwiek innym majątkiem, z którego można by się skutecznie zaspokoić. Działanie sędziów Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie, prowadzące do zmiany postanowienia Sądu Okręgowego w Rzeszowie o zabezpieczeniu było zatem w sposób rażący niewłaściwe. Zmierzało bowiem wyłącznie do umożliwienia pozwanej spółce sprzedaży nieruchomości przy ul. (...) w W.. Gdyby zaś nie doszło do zmiany postanowienia Sądu Okręgowego w Rzeszowie powodowie mieliby pewność, że zaspokoją się z części ceny sprzedaży prawa użytkowania wieczystego.

Powodowie podnieśli nadto zarzuty wobec prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 28 marca 2006 r. w sprawie sygn. akt I ACa 578/05, w zakresie w jakim dokonano nim zmiany wyroku Sądu Okręgowego w Rzeszowie, jak też, wobec późniejszych działań Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie zmierzających – w ocenie powodów – w sposób ewidentny do zamknięcia drogi powodom do wniesienia skargi kasacyjnej w związku z „naliczaniem opłaty od kasacji, wzywaniem do jej uiszczenia oraz późniejszego nie wyprostowania tej sprawy z korzyścią dla powodów”. Powodowie wskazali również, że są przekonani, iż Sąd Apelacyjny w Rzeszowie nie uznał za stosowne zabezpieczyć ich roszczeń i umożliwić im zaspokojenia, albowiem działał w porozumieniu z rodziną B. (dłużnika).

W odpowiedzi na pozew z dnia 24 sierpnia 2013 r. pozwany Skarb Państwa reprezentowany przez Prezesa Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie i zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa wniósł o oddalenie powództwa w całości, zasądzenie od powodów kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (odpowiedź na pozew – k. 365-381).

Uzasadniając swoje stanowisko pozwany zakwestionował powództwo zarówno co do zasady, jak i wysokości. Wskazał, że przegranie sporu, czy niezyskanie oczekiwanego rezultatu przez stronę nie usprawiedliwia zarzutów co do niezgodności z prawem działań sędziów Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie. Powodowie nie podali żadnych okoliczności, które usprawiedliwiałyby podnoszone zarzuty. Nie przedstawili również orzeczenia, z którego wynikałoby, że kwestionowany przez nich wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie jest niezgodny z prawem. Zdaniem pozwanego ustanowiona przez Sąd Okręgowy w Rzeszowie hipoteka przymusowa na nieruchomościach należących do pozwanych

nie była właściwym (zgodnie z art. 755 § 1 i 2 k.p.c.) sposobem zabezpieczenia roszczeń powodów. Przedmiotem postępowania nie były bowiem roszczenia pieniężne, natomiast hipoteka, zgodnie z art. 68 ust. 1 u.k.w.h. służy jedynie zabezpieczeniu wierzytelności pieniężnej. W ocenie pozwanego również słuszne było stanowisko Sądu, że zajęcie udziałów w (...) Przedsiębiorstwie Budowlano- (...) Sp. z o.o. w D. było wystarczającym do zabezpieczenia roszczeń powodów związanych z możliwością zaspokojenia się z nieruchomości położonej w D. (objętej księgą wieczystą KW Nr (...)), choć spółka była też użytkownikiem wieczystym nieruchomości położonej w W. przy ul. (...) (objętej księgą wieczystą KW Nr (...)). Zgodnie bowiem z art. 228 pkt 4 k.s.h., nabycie i zbycie nieruchomości, użytkowania wieczystego lub udziału w nieruchomości wymaga uchwały wspólników, chyba że umowa spółki stanowi inaczej. Zgodnie zaś z art. 17 § 1 k.s.h., jeżeli do dokonania czynności prawnej przez spółkę ustawa wymaga uchwały wspólników albo walnego zgromadzenia, bądź rady nadzorczej, czynność prawna dokonana bez wymaganej uchwały jest nieważna.

Bezpodstawne są również twierdzenia powodów dotyczące „zamieszania z opłatą od skargi kasacyjnej”. Pełnomocnik powodów nie uiszczała w terminie należnej od skargi kasacyjnej opłaty i wobec tego skarga ta podlegała odrzuceniu. Powyższą ocenę potwierdził Sąd Najwyższy, który w uzasadnieniu postanowienia z dnia 18 stycznia 2007 r. sygn. I Cz 128/06 wyraźnie wskazał, że obowiązek uiszczenia tej opłaty przy wniesieniu skargi kasacyjnej wynika wprost z art. 3 ust. 2 pkt 3 i art. 10 u.k.s.c., a skutek jego zaniechania z art. 130 § 3 k.p.c. Przewodniczący Wydziału Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie bezpodstawnie zatem wzywał pełnomocnika powodów do uzupełnienia brakującej opłaty sądowej od skargi kasacyjnej. Wadliwe działanie przewodniczącego, nie respektujące powyższych unormowań nie może sanować uchybienia obowiązkowi wniesienia opłaty we właściwy sposób, ani uchylać sankcji za te uchybienia. Skarga kasacyjna powodów podlegała bowiem odrzuceniu bez wzywania do usunięcia braków opłaty sądowej.

Powodowie nie wykazali ponadto, aby ponieśli jakąkolwiek szkodę w związku z wydaniem kwestionowanych przez nich orzeczeń Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie. Dowodem na istnienie szkody, która miałaby zostać wyrządzona orzeczeniami Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie, nie mogą być zaś prawomocne nakazy zapłaty wydane przez Sąd Okręgowy w Krakowie dnia 17 października 2000 r. sygn. IX Ng 225/00 (na rzecz J. D.) oraz Sąd Okręgowy w Tarnowie z dnia 3 lipca 2001 r. sygn. I Nc 48/01 (na rzecz A. M.). Powyższe nakazy stwierdzają jedynie istnienie wierzytelności powodów przysługujących im wobec dłużnika S. B., która istniała przed wydaniem kwestionowanych przez powodów orzeczeń Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie. Powodowie nie wykazali zaś, że wskutek działania Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie zmniejszyły się ich szanse na zaspokojenie należności.

Pozwany podniósł także zarzut przedawnienia wskazując, że roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże termin ten nie może być dłuższy niż dziesięć lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę (art. 442¹ § 1 k.c. oraz art. 442 § 1 k.c.). Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie w przedmiocie zabezpieczenie powództwa wydane zostało w dniu 14 czerwca 2004 r. Natomiast kwestionowany wyrok w dniu 28 marca 2006 r. Należy zatem przyjąć, że o ile powyższe rozstrzygnięcia wyrządziły w majątku powodów szkodę, czemu pozwany jednak zaprzeczył, powodowie już w dacie wydania tych orzeczeń (a najpóźniej w dacie wydania wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie) dowiedzieli się o szkodzie i osobie obowiązanej do jej naprawienia. Pozew w niniejszej sprawie został jednak wniesiony 25 września 2012 r., a zatem po upływie 3 letniego okresu przedawnienia.

W kolejnych pismach procesowych w toku postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W pozwie wytoczonym przed Sądem Okręgowym w Rzeszowie w sprawie sygn. I C 425/03 przeciwko (...) Przedsiębiorstwu Budowlano- (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w D., M. B., J. K. (1), P. B. oraz J. K. (2), powodowie J. D. oraz A. M. domagali się uznania za bezskuteczne w stosunku do nich jako wierzycieli, czynności prawnych dokonanych przez dłużnika S. B. (pозew – k. 43-51; dołączone akta sygn. I C 425/03 Sądu Okręgowego w Rzeszowie).

W toku tego postępowania postanowieniem z dnia 14 października 2003 r. Sąd Okręgowy w Rzeszowie uwzględniając wniosek powodów zabezpieczył ich roszczenie przez:

I. zajęcie udziałów w (...) Przedsiębiorstwie Budowlano- (...) Sp. z o.o. z siedzibą w D., należących do M. B. i J. K. (1) – do czasu zaspokojenia roszczeń przez powodów;

II. ustanowienie w trybie art. 757 k.p.c. zarządu nad Spółką (...) Przedsiębiorstwo Budowlano- (...) Sp. z o.o. z siedzibą w D. – do czasu zaspokojenia roszczeń przez powodów;

III. obciążenie hipoteką przymusową:

1) nieruchomości położonej w D., obręb (...) oznaczonej jako działka nr (...) o powierzchni 0,5145 ha, dla której Sąd Rejonowy w Dębicy V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW Nr (...), stanowiącej własność (...) Przedsiębiorstwa Budowlano- (...) Sp. z o.o. z siedzibą w D.,

2) prawa użytkowania wieczystego nieruchomości położonej w W., gm. Centrum, dzielnica Ś., przy ul. (...), oznaczonej jako działki nr (...) o obszarze 25 a 50 m², dla której Sąd Rejonowy dla Warszawy – Mokotowa X Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW Nr (...), przysługującego (...) Przedsiębiorstwu Budowlano (...) Sp. z o.o. z siedzibą w D.,

3) nieruchomości położonej w Gminie S., gm. S. z/s w P., oznaczonej jako działki nr (...) o łącznym obszarze 4 ha 68 a 13 m², dla których Sąd Rejonowy w Lesku Wydział IV Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW Nr (...) i nieruchomości oznaczonej jako działki nr (...) o obszarze 47a 80 m², dla których Sąd Rejonowy w Lesku Wydział IV Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW Nr (...), stanowiące własność M. B. c. S. i E.,

– każdą z w/w nieruchomości do wysokości zabezpieczonych kwot.

W uzasadnieniu powyższego rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy w Rzeszowie powołując się na nakazy zapłaty wydane przez Sąd Okręgowy w Tarnowie w sprawie sygn. I Nc 48/01 i przez Sąd Okręgowy w Krakowie w sprawie sygn. IX Ng 225/00 przyjął, że roszczenie powodów jest wiarygodne. Uznał też, że zachodzi obawa, iż brak zabezpieczenia mógłby pozbawić powodów zaspokojenia roszczenia, bowiem S. B. zmarł, wcześniej wyzbywając się majątku (postanowienie – k. 93-94; dołączone akta sygn. I C 425/03 Sądu Okręgowego w Rzeszowie).

Na powyższe postanowienie zażalenie wnieśli pozwani wnosząc o jego uchylenie. W uzasadnieniu tego stanowiska podnieśli, że dochodzone przez powodów roszczenie jest bezzasadne, gdyż roszczenie z art. 527 k.c. musi łącznie spełniać szereg przesłanek, a nie zostały one jednak spełnione. Sam fakt istnienia nakazów zapłaty wydanych przeciwko nieżyjącemu dłużnikowi nie przesądza o zbyciu przez niego majątku w okolicznościach wskazanych w art. 527 k.c. Nadto żalący się podnieśli, że ustanowienie hipoteki przymusowej jest bezpodstawne, gdyż hipoteki takiej nie można ustanowić na nieruchomości osoby trzeciej, która nie jest zobowiązana osobiście względem powoda. Podnieśli również, że ustanowiony przez Sąd zakres zabezpieczenia jest zbyt szeroki i tym samym uciążliwy dla pozwanych. Ustanowienie zarządu nad spółką ogranicza możliwość sprzedaży nieruchomości i stąd też wpis hipoteki jest niecelowy i stanowi naruszenie art. 755 § 2 k.p.c. (zażalenie – k. 95-97; dołączone akta sygn. I C 425/03 Sądu Okręgowego w Rzeszowie). Na skutek zażalenia Sąd Apelacyjny w Rzeszowie postanowieniem z dnia 14 czerwca 2004 r. (sygn. I ACz 187/04) zmienił zaskarżone postanowienie w ten sposób, że ograniczając zakres zabezpieczania, zabezpieczył roszczenie powodów przez:

I. zajęcie udziałów w (...) Sp. z o.o. w D. należących do M. B. i J. K. (1);

II. zakazanie pozwanej M. B. zbywania nieruchomości położonej w Gminie S. z/s w P. oznaczonej jako działki o numerach (...) o łącznym obszarze 4 ha 68 a 13 m², dla których Sąd Rejonowy w Lesku prowadzi księgę wieczystą KW

Nr (...) i nieruchomości oznaczonych jako działki nr (...) o obszarze 47 a 80 m², dla których Sąd Rejonowy w Lesku prowadzi księgę wieczystą KW Nr (...). W pozostałym zakresie wniosek o zabezpieczenie został oddalony.

W uzasadnieniu tego postanowienia Sąd Apelacyjny w Rzeszowie wyjaśnił, że dochodzone roszczenie nie jest roszczeniem pieniężnym, w związku z tym do wydania postanowienia w tym przedmiocie mają zastosowanie art. 755 k.p.c. i nast. Ewentualne uwzględnienie powództwa spowodowałoby, że powodowie mogliby skierować do nieruchomości egzekucję celem zaspokojenia roszczeń. Zaspokojenie więc powodów w niniejszej sprawie sprowadza się jedynie do możliwości wszczęcia i prowadzenia egzekucji kwot zasądzonych od dłużnika. Tymczasem hipoteka przymusowa służy zabezpieczeniu określonej wierzytelności pieniężnej przysługującej od właściciela nieruchomości jako dłużnika osobistego. Przedmiotem sprawy nie jest zatem ani wierzytelność pieniężna, ani pozwani nie są osobistymi dłużnikami powodów. W tej sytuacji środek zabezpieczenia w postaci ustanowienia hipoteki przymusowej nie został w sprawie zastosowany trafnie i jego ustanowienie nie znajduje uzasadnienia w przepisach regulujących instytucję hipoteki przymusowej. W ocenie Sądu Apelacyjnego, w odniesieniu do tego żądania właściwym będzie zabezpieczenie roszczenia przez zajęcie udziałów w (...) Przedsiębiorstwo Budowlano- (...) Sp. z o.o. z siedzibą w D., należących do M. B. i J. K. (1). Z uwagi na fakt, że wymieniona spółka jest właścicielem nieruchomości położonej w D. (KW Nr (...)) i wieczystym użytkowaniem nieruchomości położonej w W. gm. (...), zajęcie udziałów w Spółce jest równocześnie wystarczającym zabezpieczeniem roszczeń powodów związanych z możliwością zaspokojenia się z tych nieruchomości, bez konieczności ustanowienia zarządu nad Spółką (...). Konsumuje to również wniosek o ustanowienie hipoteki, który Sąd Apelacyjny uznał za pozbawiony podstaw prawnych, jak też ewentualny wniosek o zakaz zbywania tych nieruchomości, których faktyczne zbycie przy zajęciu udziałów w spółce nie będzie możliwe (postanowienie – k. 111-114; dołączone akta sygn. I C 425/03 Sądu Okręgowego w Rzeszowie).

Wyrokiem z dnia 6 czerwca 2005 r. Sąd Okręgowy w Rzeszowie w sprawie sygn. I C 425/03, uznał w całości za bezskuteczne w stosunku do powodów – J. D. jako wierzyciela na kwotę główną 66.307,93 zł i A. M. jako wierzycielki na kwotę główną 157.766,87 zł, których wierzytelności stwierdzone zostały prawomocnymi nakazami zapłaty wydanymi przez Sąd Okręgowy w Krakowie z dnia 17 października 2000 r. sygn. IX Ng 225/00 (na rzecz J. D.) oraz Sąd Okręgowy w Tarnowie z dnia 3 lipca 2001 r. sygn. I Nc 48/01 (na rzecz A. M.) – czynności prawne dokonane przez dłużnika S. B., to jest:

- umowy przejęcia udziałów w (...) Przedsiębiorstwo Budowlano- (...) Spółka z o.o. w D. zawartych z M. B. w dniach 1 lutego 2001 r. oraz 9 lutego 2001 r.;
- umowy przejęcia udziałów w (...) Przedsiębiorstwo Budowlano- (...) Spółka z o.o. w D. z dnia 9 lutego 2001 r. zawartej z J. K. (1);
- umowy z dnia 31 stycznia 2001 r. sprzedaży domu przy ul. (...) w D. na rzecz (...) Przedsiębiorstwo Budowlano- (...) Spółka z o.o. w D.;
- umowy mocą której S. B. zbył na rzecz K. K. prawo do mieszkania nr (...) położonego w budynku przy ul. (...) w W. (na dzień orzekania przy ul. (...)), które to prawo miało zostać na mocy umowy przedwstępnej z dnia 18 stycznia 2001 r. przeniesione na powódkę A. M.,
- umowy w przedmiocie ustanowienia odrębnej własności lokalu nr (...) położonego w budynku przy ul. (...) oraz sprzedaży tego lokalu na rzecz K. K. oraz oświadczenia K. K. z dnia 1 sierpnia 2001 r. o ustanowieniu służebności osobistej na rzecz J. K. (1);
- umowy, na mocy której tytuł prawny do nieruchomości należących do S. B. położonych w powiecie L., gmina S., obręb S., dla której Sąd Rejonowy w Lesku prowadzi księgi wieczyste o KW Nr (...) oraz KW Nr (...) przeszedł na rzecz M. B.;
- Sąd Okręgowy w Rzeszowie uznał również za bezskuteczną w stosunku do powodów J. D. i A. M. umowę z dnia 9 września 2002 r. zawartą pomiędzy (...) Przedsiębiorstwem Budowlano- (...) a S. B., M. B. i P. B. o

ustanowienie służebności na nieruchomości położonej w D. przy ul. (...) na rzecz dłużnika S. B., M. B. i P. B. (wyrok z uzasadnieniem – k. 29-42; dołączone akta sygn. I C 425/03 Sądu Okręgowego w Rzeszowie).

Rozpoznając apelację pozwanych Sąd Apelacyjny w Rzeszowie wyrokiem z dnia 28 marca 2006 r. w sprawie sygn. I ACa 578/05, zmienił wyrok Sądu Okręgowego w Rzeszowie w ten sposób, że za bezskuteczne względem A. M. i J. D. uznał:

- umowy przejęcia udziałów w (...) Przedsiębiorstwo Budowlano- (...) Sp. z o.o. w D. zawarte między S. B. a M. B. w dniach 1 i 9 lutego 2001 r. oraz między S. B. a J. K. (1) w dniu 9 lutego 2001 r.;
- umowę sprzedaży nieruchomości położonej w D. przy ul. (...), zabudowanej budynkiem mieszkalnym, gospodarczym oraz magazynowo biurowym objętej księgą wieczystą KW Nr (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Dębicy, zawartą w dniu 31 stycznia 2001 r. między S. B. a (...) Przedsiębiorstwem Budowlano- (...) Sp. z o.o. w D. – w celu ochrony wierzytelności powodów A. M. w kwocie 157.766,87 wynikającej z nakazu zapłaty Sądu Okręgowego w Tarnowie z dnia 3 lipca 2001 r. sygn. I Nc 48/01 oraz J. D. w kwocie 66.307,93 zł wynikającej z nakazu zapłaty Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 17 października 2000 r. sygn. IX Ng 225/00.

W pozostałej części apelacja została oddalona (wyrok z uzasadnieniem – k. 147-163; dołączone akta sygn. I C 425/03 Sądu Okręgowego w Rzeszowie).

Powyższy bezsporny w istocie stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o przedstawiony wyżej materiał dowodowy. Dowody z dokumentów powołane w stanie faktycznym nie budzą żadnych wątpliwości co do swej wiarygodności, nie były też przez żadną ze stron kwestionowane.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo nie jest zasadne, a przez to nie mogło zostać uwzględnione.

Odpowiedzialność władzy publicznej za wyrządzoną szkodę, to jest odpowiedzialność deliktowa przedstawia się odmiennie w zależności od tego, czy czynność wyrządzająca szkodę należy do sfery prywatnoprawnej, czy też publicznoprawnej. W niniejszej sprawie powodowie swoje roszczenie odszkodowawcze oparli na fakcie wydania – w ich ocenie – niezgodnych z prawem aktów indywidualnych o charakterze władczym. Podstawę odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną wskutek działań przy wykonywaniu władzy publicznej w sferze „imperium” stanowią przepisy art. 417 k.c. i nast.

Według przepisu art. 417¹ § 2 k.c., jeżeli szkoda została wyrządzona przez wydanie prawomocnego orzeczenia lub ostatecznej decyzji, jej naprawienia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu ich niezgodności z prawem, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej. Odnosi się to również do wypadku, gdy prawomocne orzeczenie lub ostateczna decyzja zostały wydane na podstawie aktu normatywnego niezgodnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą.

Przesłankami odpowiedzialności odszkodowawczej uregulowanej w art. 417¹ § 2 k.c. są: szkoda, zdarzenie ją wywołujące, polegające na wydaniu niezgodnego z prawem (bezprawnego) prawomocnego orzeczenia lub ostatecznej decyzji, przy czym wskazana bezprawność musi być, co do zasady, stwierdzona we właściwym postępowaniu, oraz normalny związek przyczynowy pomiędzy tak opisanym zdarzeniem a szkodą. Wykazanie powyższych przesłanek obciąża oczywiście poszkodowanych zgodnie z zasadą rozkładu ciężaru dowodu (art. 6 k.c.).

Zgodnie z art. 77 ust. 1 Konstytucji RP, odpowiedzialność ta związana jest nie z winą funkcjonariusza, czy też organu władzy w rozumieniu przepisów prawa cywilnego, lecz z niezgodnym z prawem działaniem takiego organu, a więc instytucji, z działalnością której wiąże się wyrządzenie szkody. Wystarczającą przesłanką odpowiedzialności państwa za wyrządzoną szkodę jest zatem ustalenie bezprawności zachowania. Uniezależnienie odpowiedzialności

odszkodowawczej państwa od winy zostało podyktowane służebną rolą, jaką organy władzy publicznej powinny spełniać wobec jednostki (por. art. 5 Konstytucji RP).

Powodowie powstanie szkody wywodzili z faktu wydania przez Sąd Apelacyjny w Rzeszowie postanowienia z dnia 14 czerwca 2004 r. w sprawie sygn. I ACz 187/04, którym zmienił on jako Sąd II instancji postanowienie Sądu Okręgowego w Rzeszowie (Sądu I instancji) z dnia 14 października 2003 r. w sprawie sygn. I C 425/03 oraz wyroku z dnia 28 marca 2006 r. w sprawie sygn. I ACa 578/05, w którym zmienił wyrok Sądu Okręgowego w Rzeszowie z dnia 6 czerwca 2005 r. w sprawie sygn. I C 425/03, jak również działalnością w toku postępowania międzyinstancyjnego w związku z nieskutecznie wniesioną przez powodów skargą kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie.

Tymczasem nie ulega wątpliwości, że Sąd Apelacyjny w Rzeszowie wskazane wyżej orzeczenie z dnia 14 czerwca 2004 r. wydał przed wprowadzeniem do kodeksu cywilnego przepisu art. 417¹ § 2 k.c., zaś wyrok z dnia 28 marca 2006 r. wydany został w czasie obowiązywania wskazanego przepisu w poprzednim brzmieniu. Rozważając kwestię intertemporalną, które przepisy regulujące odpowiedzialność Skarbu Państwa za wydanie niezgodnego z prawem prawomocnego orzeczenia wchodzi w rachubę, przywołać należy ustawę z dnia 22 lipca 2010 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U. Nr 155, poz. 1037), która nadała art. 417¹ § 2 k.c. obecnie obowiązujące brzmienie. Stosownie do art. 4 ust. 1 wskazanej ustawy, przepis art. 417¹ § 2 k.c. w brzmieniu nadanym ustawą nowelizującą ma zastosowanie do orzeczeń, które uprawomocniły się od dnia 17 października 1997 r. Zatem do oceny zasadności roszczenia powodów, zarówno w zakresie zarzutów względem postanowienia z dnia 14 czerwca 2004 r., jak i wyroku z dnia 28 marca 2006 r. zastosowanie znajdują aktualnie obowiązujące przepisy.

Według cytowanego już art. 417¹ § 2 k.c., jeżeli szkoda została wyrządzona przez wydanie prawomocnego orzeczenia lub ostatecznej decyzji, jej naprawienia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu ich niezgodności z prawem, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej. Tym samym do powstania odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa za szkodę powstałą wskutek wydania przez sąd orzeczenia niezgodnego z prawem konieczne jest zatem – co do zasady – uzyskanie (z wyjątkiem przewidzianym w ustawie) stosownego prejudykatu stwierdzającego, że wydane orzeczenie lub decyzja administracyjna są niezgodne z prawem. Rola tego prejudykatu polega na tym, że niedopuszczalne jest przed jego wydaniem zasądzenie odszkodowania za szkodę spowodowaną deliktem władzy publicznej. Proces odszkodowawczy nie może bowiem stać się polem, na którym przeprowadza się badanie legalności aktów normatywnych, prawomocnych orzeczeń i ostatecznych decyzji. Poczucie pewności prawa zostałoby zachwiane, gdyby proces taki mógł służyć jako surogat kolejnej instancji weryfikującej prawomocne akty stosowania prawa albo, gdyby mógł być instrumentem sprawdzającym legalność stanowiących norm.

Właściwym postępowaniem jest postępowanie przed Sądem Najwyższym, które poszkodowany może wszcząć przez wniesienie – przewidzianej w przepisach art. 424¹-424¹² k.p.c. – skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia.

Wskazana skarga przysługuje od:

- 1) prawomocnych wyroków sądu powszechnego drugiej instancji kończących postępowanie w sprawie,
- 2) prawomocnych postanowień co do istoty sprawy (merytorycznych), kończących postępowanie, wydanych przez sąd drugiej instancji:
 - a) w postępowaniu nieprocesowym,
 - b) w postępowaniu o uznanie i stwierdzenie wykonalności orzeczeń sądów państw obcych,
 - c) w postępowaniu o uznanie i stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego wydanego za granicą lub ugody zawartej przed sądem polubownym za granicą.

Wniesienie skargi jest więc warunkiem wstępnym dochodzenia odszkodowania, a wydane przez Sąd Najwyższy orzeczenie stwierdzające niezgodność z prawem prawomocnego orzeczenia stanowi prejudykat dla późniejszego postępowania odszkodowawczego przed sądem powszechnym.

Mając na względzie powyższe uwagi zauważyć należy, że powodowie nie legitymowali i nie legitymują się orzeczeniem stwierdzającym niezgodność z prawem wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 28 marca 2006 r. w sprawie sygn. I Aca 578/05. Jak już stwierdzono, obowiązek taki ciążył na powodach. Dlatego też w zakresie zarzutów powodów i dochodzonego w pozwie roszczenia odnośnie wskazanego wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie – powództwo z braku przesłanki istnienia prejudykatu określonego w art. 417¹ § 2 k.c. należało oddalić.

Wskazaną wyżej ustawą z dnia 22 lipca 2010 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U. Nr 155, poz. 1037) znowelizowano przepis art. 417¹ § 2 k.c., w którym dopuszczono odstępstwo od zasady, według której naprawienia szkody wyrządzonej przez wydanie prawomocnego orzeczenia można żądać po odrębnym stwierdzeniu ich niezgodności z prawem.

Ustanawia je przepis art. 424^{1b} k.p.c., według którego, w wypadku prawomocnych orzeczeń, od których skarga nie przysługuje, odszkodowania z tytułu szkody wyrządzonej przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem można domagać się bez uprzedniego stwierdzenia niezgodności orzeczenia z prawem w postępowaniu ze skargi, chyba że strona nie skorzystała z przysługujących jej środków prawnych.

Zatem roszczenie odszkodowawcze powodów oparte na zarzutach względem postanowienia z dnia 14 czerwca 2004 r., jako niekończącego postępowania w sprawie, powinno podlegać ocenie z punktu widzenia przesłanek odpowiedzialności z art. 417¹ § 2 k.c. Należało zatem w tym zakresie zbadać, czy przedmiotowe orzeczenie wydane zostało z rażącym naruszeniem prawa, a więc, czy przy wydaniu kwestionowanego orzeczenia doszło do popełnienia rażących błędów w zakresie wykładni lub stosowania prawa.

Przy wykładni pojęcia „niezgodności z prawem” należy uwzględnić istotę i sens odpowiedzialności państwa przewidzianej w art. 417⁽⁽¹⁾⁾ § 2 k.c. w zw. z art. 77 Konstytucji oraz naturę władzy sędziowskiej. Swoboda ocen sędziego wynika nie tylko z jej istoty, ale często z pojęć nieo określonych, czy klauzul generalnych. W związku z tym istnienie możliwości wyboru przez sędziego jednego z możliwych rozwiązań. Poza tym treść orzeczenia zależy od wyników wykładni, które mogą być różne w zależności od przedmiotu i stosowanych jej metod. W związku z otwartością semantyczną języka, w tym także języka prawnego, mogą mieć miejsce różne poprawne z punktu widzenia metod interpretacji. Z tych przyczyn tezę o istnieniu jedyne trafne orzeczenia należy odrzucić. Dlatego też trzeba uznać, że różnej treści orzeczenia wydane w podobnej sprawie mogą być „zgodne z prawem” (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 września 1991 r., III ARN 32/91, PUG 1992, nr 2-3, poz. 4). Prawomocne orzeczenie jest w tym znaczeniu niezgodne z prawem, gdy jest sprzeczne z niepodlegającymi różnej wykładni przepisami i z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 7 lipca 2006 r., I CNP 33/06, OSNC 2007, nr 2, poz. 35, z dnia 31 marca 2006 r., IV CNP 25/05, OSNC 2007, nr 1, poz. 17, z dnia 14 grudnia 2006 r., I BP 13/06, M. Pr. 2007, nr 5, poz. 253).

Odnosząc się w tym miejscu do podniesionego przez pozwanego zarzutu przedawnienia roszczeń powodów wskazać należy, że stosownie do art. 4 ust. 2 powołanej wyżej ustawy z dnia 22 lipca 2010 r. termin przedawnienia roszczenia o naprawienie szkody wyrządzonej wydaniem prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem, które uprawomocniło się po dniu 17 października 1997 r. a przed dniem 1 września 2004 r., nie rozpoczyna biegu przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy. Oznacza to, że wobec wejścia w życie wskazanej nowelizacji w dniu 29 września 2010 r. roszczenie powodów nie uległo zatem przedawnieniu.

Przechodząc zaś do rozważań nad zasadnością twierdzeń powodów odnoszących się do niekończącego postępowania cywilnego postanowienia Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie stwierdzić należy, że w ocenie Sąd Okręgowy w Lublinie utrata „realnego” zabezpieczenia wierzytelności przez wierzyciela może prowadzić do powstania szkody. Niezbędne

jest jednak w takiej sytuacji wykazanie przesłanek przewidzianych w art. 417¹ § 2 k.c., w tym bezprawności działania pozwanego. Bezprawność ta odnosząca się do prawomocnych orzeczeń obejmuje, jak już wskazano, wyłącznie tzw. bezprawność judykacyjną. Niezbędne było zatem ustalenie, czy postanowienie Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie zmieniające sposób zabezpieczenia jest orzeczeniem niezgodnym z prawem w rozumieniu art. 417¹ § 2 k.c., przy zastosowaniu wykładni, zgodnie z którą ocena niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia musi być odniesiona do interpretacji przepisów przedstawionej przez sąd w ocenianym orzeczeniu oraz do podstawy faktycznej tego rozstrzygnięcia.

W tym zakresie stwierdzić należy, że ustalenia Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie zawarte w postanowieniu z dnia 14 czerwca 2004 r., w których odniósł się on do wykładni przepisów prawa, co skutkowało zmianą sposobu zabezpieczenia, znajdowało pełne oparcie w stanowisku orzecznictwa sądów i doktryny.

Wykładnia, w świetle której w celu zabezpieczenia powództwa ze skargi pauliańskiej nie jest dopuszczalne ustanowienie hipoteki przymusowej na nieruchomości pozwanej osoby trzeciej w orzecznictwie znalazło swój wyraz wielokrotnie, a jako przykłady przywołać można postanowienie Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 21 listopada 1996 r., sygn. I ACz 867/96, gdzie Sąd wskazał, że w celu zabezpieczenia powództwa ze skargi pauliańskiej (art. 527 k.c.) nie jest dopuszczalne ustanowienie hipoteki przymusowej na nieruchomości pozwanej osoby trzeciej (Wokanda 1997/7, str. 49). Analogiczne stanowisko do prezentowanego zajął Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 23 marca 2011 r., sygn. I ACz 191/2011 (Orzecznictwo Sądów Apelacji Białostockiej 2011/1, str. 29) oraz Sąd Apelacyjny w Warszawie (postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 30 września 2010 r., sygn. VI ACz 1471/2010). Pogląd ten podtrzymany został także w postanowieniu Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 10 maja 2012 r., sygn. I ACz 705/12, stosownie do którego „Hipoteka służy zabezpieczeniu jedynie wierzytelności (roszczeń) pieniężnych, tymczasem, co nie ulega wątpliwości, roszczenie pauliańskie (z art. 527 § 1 k.c.) jest roszczeniem niepieniężnym. Istotą tego roszczenia jest bowiem żądanie uznania za bezskuteczną wobec wierzyciela rozporządzającej czynności prawnej dłużnika, dokonanej z pokrzywdzeniem wierzyciela. Takie niepieniężne roszczenie wierzyciela nie może być – w świetle art. 68 ustawy o księgach wieczystych i hipotece i art. 755 § 1 k.p.c. – zabezpieczone przez ustanowienie hipoteki”.

Stanowisko zgodne z powyższym prezentuje również doktryna (por. T. Ereciński, komentarz do art. 755 k.p.k. [w:] „Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Postępowanie rozpoznawcze. Postępowanie zabezpieczające” LexisNexis 2012, E. Stefańska, komentarz do art. 755 k.p.k. [w:] „Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz” LexisNexis 2013). Odmienne zdanie w tym zakresie należy uznać zaś za odosobnione (por. M. Wypiorczyk, M. Kocur: Hipoteka a skarga pauliańska, Rzeczpospolita 30 października-1 listopada 2010 r., s. C6).

Nie stanowi również przedmiotu sporu, co podniósł Sąd Apelacyjny, że hipotekę przymusową na podstawie art. 109 u.k.w.h. można ustanowić na nieruchomości stanowiącej własność dłużnika osobistego wnioskodawcy (por. Postanowienie Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 18 maja 2012 r. IV CSK 560/2011, Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 30 września 2010 r. VI ACz 1471/2010).

W takich okolicznościach stwierdzić należy, że stanowisko Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie stwierdzające, że fakt, iż przedmiotem postępowania z art. 527 k.c. nie jest ani wierzytelność pieniężna, ani pozwani nie byli osobistymi dłużnikami powodów, przemawia za nieuwzględnieniem wniosku o zabezpieczenie roszczenia poprzez ustanowienie hipoteki przymusowej. Stanowisko takie nie tylko zostało należycie uzasadnione, ale i wykładnia ta znajduje potwierdzenie zarówno w powołanej judykaturze jak i doktrynie. Nie sposób zatem rozstrzygnięciu temu stawiać zarzutu, iż podjęte zostało w sposób niezgodny z prawem (bezprawny). Tym samym nie ulega wątpliwości, że powodowie nie wykazali wystąpienia przesłanki bezprawności.

W sprawie nie ulega również wątpliwości, że Sąd Apelacyjny w Rzeszowie udzielił zabezpieczenia roszczenia powodów poprzez zajęcie przekazanych udziałów w spółce (...), uznając, że stanowi to wystarczający sposób zabezpieczenia

roszczeń powodów związanych z możliwością zaspokojenia się z należących do spółki praw do nieruchomości. Wskazał również, że „faktyczne” zbycie nieruchomości przy zajęciu udziałów nie będzie możliwe.

W tym zakresie powołać się należy na uprawnienia wynikające z dokonania zabezpieczenia na udziałach w spółce (...). Otóż przepis art. 228 k.s.h. m.in. do nabycia i zbycia nieruchomości, użytkowania wieczystego lub udziału w nieruchomości w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością wprowadza, co do zasady, konieczność podjęcia przez zgromadzenie wspólników stosownej uchwały. Zgodnie zaś z art. 910² § 1 k.p.c. w zw. z art. 743 k.p.c., z mocy zajęcia wierzyciel może wykonywać wszelkie uprawnienia majątkowe dłużnika wynikające z zajętego prawa, które są niezbędne do zaspokojenia wierzyciela w drodze egzekucji, może również podejmować wszelkie działania, które są niezbędne do zachowania prawa. Przyjąć zatem należy, co zostało wskazane w stanowisku wyrażonym w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2009 r., sygn. II CSK 355/2008, że „na podstawie zajęcia udziałów dłużnika w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością wierzyciel jest legitymowany do wytoczenia powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały wspólników zagrażającej możliwości uzyskania zaspokojenia (art. 910² § 1 in fine k.p.c.).” Przepisy nie przemawiają zatem za wyłączeniem stosowania przepisów art. 910 § 1 k.p.c. w zw. z art. 910² § 1 k.p.c. i art. 743 k.p.c. oraz art. 252 k.s.h., w związku z zajęciem udziałów w ramach postępowania zabezpieczającego (por. Wyrok Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 19 grudnia 2013 r. II CSK 151/2013). Wskazany okoliczności wskazują zatem, że zajęcie udziałów w postępowaniu zabezpieczającym umożliwiło powodowi realną ochronę ich interesów.

Podnieść również należy, że stosownie do zeznań powoda oraz odpisu z księgi wieczystej nr (...), umowa przedwstępna sprzedaży prawa użytkowania wieczystego została zawarta w dniu 18 września 2006 r., zaś umowa przeniesienia prawa użytkowania wieczystego w dniu 9 maja 2008 r., powodowie zaś w żaden sposób nie wykazali, że nie doszło w sprawie z mocy prawa do upadku udzielonego zabezpieczenia. Stosownie bowiem do art. 757 k.p.c., udzielone zabezpieczenie upada po upływie miesiąca od uprawomocnienia się orzeczenia uwzględniającego roszczenie, które podlegało zabezpieczeniu (k. 130-145).

Wobec powyższego nie sposób uznać, że omawiane postanowienie Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie zostało wydane w oparciu o sprzeczną z prawem wykładnię przepisów.

Niezasadne jest również stanowisko powodów podnoszące, iż niezgodność z prawem działania pozwanego wiązała się z odrzuceniem skargi kasacyjnej, która nie została należycie opłacona przez pełnomocnika powodów. Okoliczność bowiem, że powodowie zostali wezwani do uzupełnienia opłaty nie ma w tym zakresie żadnego znaczenia, skoro uchybienie strony nastąpiło na wcześniejszym etapie, tj. wniesienia skargi. Późniejsze niezasadne wezwanie nie sanowało zaś nieskutecznej skargi kasacyjnej z uwagi na nieuiszczenie należnej opłaty wraz ze złożeniem skargi.

Brak jest również podstaw do kwestionowania zasadności omawianego postanowienia z uwagi na inne okoliczności, podniesione w toku postępowania przez powodów, skierowane wobec członków składu orzekającego wydającego rozstrzygnięcie (zarzutu przestępstwa), skoro – co wskazali powodowie – nie dysponują oni w tym zakresie żadnymi dowodami, zaś ich stanowisko wynika z przekonania o niezasadności decyzji podjętej przez Sąd Apelacyjny w Rzeszowie (00:06:50 – k. 490; 00:51:45 – k. 490). Co więcej, w procesie cywilnym sąd nie jest władny do wiążącego ustalenia faktu popełnienia przestępstwa (art. 11 k.p.c.)

Podnieść także należy, że powodowie nie wykazali również pozostałych przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa. Do ustalenia, czy w danym przypadku szkoda w rzeczywistości wystąpiła oraz w jakiej ewentualnie wysokości niezbędne jest ustalenie nie tylko tego, że inne składniki majątku dłużnika, ewentualnie innych osób odpowiedzialnych za zapłatę nie gwarantują możliwości zaspokojenia wierzyciela w całości lub w części, ale również wykazanie jak kształtowałyby się sytuacja, gdyby do zmiany sposobu zabezpieczenia nie doszło i w jakim wówczas zakresie powodowie mogli oczekiwać spłaty swojej wierzytelności.

Z tych względów powództwo w całości okazało się bezzasadne, dlatego Sąd Okręgowy na mocy powołanych wyżej przepisów orzekł jak w pkt I wyroku.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu pomiędzy stronami oparto na dyspozycji art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. oraz art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (j.t. Dz.U. z 2013 r. poz. 1150) w związku z § 6 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (j.t. Dz.U. z 2013 r. poz. 461).

W pozostałym zakresie nieuiszczone koszty sądowe przejąć należało na rachunek Skarbu Państwa na zasadzie art. 113 ust. 4 ustawy z dnia o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594 z późn. zm.), nie znajdując podstaw do obciążenia nimi powodów, wobec treści postanowienia z dnia 14 maja 2013 r. (k. 347-350).